

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 24. sz. alatti ház emeletében.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglérnél (Wollzeile 9. sz.).

Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délbén.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY“

october—decemberi folyamára.

Előfizetési ár:

Félévre 6 forint o. ért.

Évnegyedre 3 „ „ „

Egy hóra 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János-hoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Minthogy a lapunk mellékletében közreadott törvényjavaslat a polgári pörrendtartásról, a jövő évnegyed alatt került országgyűlési tárgyalás alá; kiadónkkal akképp intézkedtünk, hogy évnegyedre új előfizetőink ezen munkátot szintén megkaphassák. Sziveskedjenek ehézképpst t. új előfizetőink lapunk kiadó-hivatalánál megtenni megrendeléseket.

A „K. Közlöny“ szerkesztősége.

Kolozsvár, sept. 29. 1867.

Jó politikusként lenni nem olcsó dicsőség, s e téren még a legnagyobb emberek irányában is aligha többször el nem mondhatni mint a költők irányában a régi latin közmondatot „et magnus quandoque dormitat Homerus.“

Valóban életkorunkban is nagy embereknek érték meg nagy politikai botlásait s elég e részben Garibaldi gondolkodásunk Aspremontenál, vagy Napoleon kudarcára Mexikóban. A nagy Homer aludt.

A tömeg megszokta vaktában menni a nagy nevek után, e nimbusz magát az értelmiséget is sodorja. Még talán jó, ha az intelligencia a nagy nevek közt választani kénytelen, mert ekkor a pusztaság és továbbragadó lelkesedés helyett a nemzet magába szállása áll elő, s a magával számot vetni tudó nép nem indulva többé kolompok után, rendszerint eltalálja a legjobb utat.

Minket magyarokat is két ellenkező vezérfény int, s azóta kezdünk magunkba szállani, kezdjük fontolgatni, vajlon felfogásunkban igazunk van-e?

Deák Ferencz politikája a fenyegető európai válságokkal s a sorvasztó belső télenességgel s elnyomatással szemben kibékített dinastiákkal, alkotmányos jogaink oly mérvének biztosítása s fenntartása mellett, minővel a körülettünk lakó apróbb s nagyobb nemzetiségek sem igen kérkedhetnek. Mi minden esetre többet bírnak sokkal annál, a mit 1848 előtt bírtunk, s igen kevéssel kevesebbet mint 1848-ban, mely a reactio nagy belháborúját hozta fejünkre irtóztató véraldozatainkkal s pusztulásunkkal.

De e politika e türelhető belső állapotnál sokkal fontosabbat hozott nekünk, azt, miáltal e türelhető állapotot meg lehet tartani egy fenyegető európai catastrofe között, hogy majd aztán lehet boldog, lehető legjobb állapotú fejlődésnek ki a nemzet munkálkodása s geniusza által, hozta pedig azt, hogy a dinastiával kibékülve a 30 millió lelket számoló s egy dinastia alatt álló kettős birodalom ereje együtt van, s ez erőre számíthatnak oly hatalmaságok, kiknek népei a szabad eszmék előharcosai; s kik, így szembe a mi barbár s hatalomvágyó szomszédainkkal természetes szövetségeseink.

Hozta e politika nekünk azt, hogy a fenyegető keleti kérdésben Franciaország oldalunkon lesz, ez pedig az 1855-ben inaugurált keleti politika szellemében vonni fogja maga után Angolhont, Olaszországot s talán új szövetséget teremt a visszaállítandó Lengyelországban.

A másik politika az, a mely a Deáknak ellene mond, s egész programja áll ezen ellenmondásból. Elmondja, hogy a haza veszélybe van lőve, elmondja, hogy szabadsága el van árvulva, függetlensége feladva, elmondja, hogy a muszkától sem lehet félni, a porostól sem lehet félni; de nem állít fel oly politikát, mely nekünk nagyobb szabadságot, nagyobb függetlenséget szerezzen, mely a hazát minden veszély ellen kel-

lőleg biztosítsa akár bellázadás, akár kültámadás fenyegeessen, nem oly politikát, mely ellásson minket vagy kétezer ágyúval, munitióval, s vagy hatszáz ezer gyűtőpuskával, hogy ha nemzeti erőnköt hánytorgatják, annak emberül is megfelelőhessék.

E politika nem látja helyesnek, hogy a nemzet a gyenge Ausztriával szövetséghez, de nem mutat nemcsak erősebbet, kivel szövethetnénk, de még arra sem nyújt útmutatást, hogyan válhassunk el előbb Ausztriától, melynek egészen körmei közt valánk, míg Deák politikája onnan egy türelhetőbb nemzeti önállásra ki nem szabadított.

De midőn e politikát bírálom, nem akarok csak tagadni, mint e politika tagad, hanem kívánom azt megvizsgálni, hogy ha tetteleg nem is ígér, de biztatása mit hozhat, miket kísértett meg az?

E politika vezére Kossuth lett, a magyarok legnagyobb neve, azon férfiú, kiből nemcsak mi, de Európa is e század Demonsthenesét bámulta, kinek nevével újra ébredt harci dicsőségünk van összeforrvá, de kinek fényesen indult pályáját a nemzet akkori törekvéseivel együtt 1849-ben az orosz Európa szemelattára megtörte, s minket a legdühösebb bosszu, vérengzés, zsarolás, s üldözés s oly kínok martalékává tett, minőket semmi esetre még egyszer senki kedveért megérni nem akarunk, s merjük mondani, hogy nem akar a magyar királyság népe.

Hogy nem akar, onnan látjuk, mert eléggé megpróbálták az ország sérthetetlen törvényhozása ellen felzúdulni a népséget, de ez nem sikerült, s nem is fog sikerülni; mert a nemzet jóllakott a druz és maronita vérontásokkal.

Midőn ez agitatio elkezdődött, a „Magyar Ujság“ egész biztossággal mondta, hogy nem kell félnünk az oroszoktól. Ezt oly categorice állította, miként hinnünk lehetett, hogy erre nézve valami kezességgel is bír, a mit csak ő tud, Kossuth is kimondá a váciakhoz írott levelében, hogy a muszkától csak akkor retteghetünk, ha Ausztriával szövethetünk. Ez is igen különös biztatás volt, mikor mindnyáján emlékeztünk 1849-ből azon hirre, hogy az akkori kormány Constantin orosz főherceget lett volna hajlandó magyar királynak kikiáltani, s így megölni a nemzet Lengyelország gyilkosai által, csak hogy Ausztriát megfoszthassa. B. Kemény a „P. Napló“-ban most közli is Kossuth azon levelét, mely ez akkori hirt ma már tetteleg bebizonyítja.

Azt hitte tehát minden gondolkodó s emlékező ember, hogy a szélső pártok megint az oroszban kezdenek bizni, s követve a 49-iki gondolatot, hogy megfoszthassák Ausztriát s megbuktassák Deák roppant népszerűségét, készek az oroszok uralkodóháza alá vetni hazánkat. Rosz és veszedelmes politikának tartottuk ezt, de értettük, mert valószínű, hogy ha az oroszral szövethetnénk, akkor függetlenek lennénk Ausztriától, ámbár aztán a vederből nem is a cseberbe, hanem éppen a kútba esnénk.

De közbejött egy telegramm, s Kossuth e tárgyban nyilatkozott egészen más szellemben, mint 1849-iki aradi levelében; az orosz Magyar- és Lengyelország hohérjának nevezvén, kimondá, hogy vele nem érintkezik.

Muszka szövetség e szerint nincsen.

Ki lesz tehát, a ki minket Ausztriától elszakadni segít, függetlenné tesz, s védeni fog vállaltatve velünk a keleti válság ellen?

Talán a porosz? kivel ama kacsa telegramm szerint Szilágyi Virgil pesti ügyvéd alkudozik. Kossuth kimondá, hogy e procatornak nincs töle megbízatása. Tehát a porosza szintén nem számít Kossuth, s nem is számíthat, mert ha ő az orosz hohérunknak nevezi, nem számíthat az orosz leghűbb szövetségese, ki várja a perczet, hogy Ausztriát s Magyarországot muszka rokonával megoszthassa.

Talán hát azon szláv népek lehetnének szövetségeseink s menthetnének meg Ausztriától, kikből alkotni akarta Kossuth a dunai confederatiót, melyben Erdélyre nézve felmondván az 1848-ban törvénygyé szentesített uniót, az általános népszavazattal akarták eldönteni, hogy Erdélyből mi legyen: Oláhország, Magyarország vagy Erdély?

De e népek most is az orosz markában vagy porosz secundo genitura alatt vannak, onnan küldözik a rubeleket és fegyvereket, s még sem tudják csak az elgyengült törököt is megmenteni magukat, annál gyengébb szövetségeseink lennének ők Ausztria s a törökök ellen, s hát még azután, mikor nagy vérontásunkra megjelenne az orosz, megkérni a rubelek árrát?

Ezekkel sem akarnak a magyar szélsők szövethetni. Még Lengyelország volna a szomszédunkban, de kimondá Kossuth váci levelében, hogy azokkal sem szövethetünk.

És miután más hatalom és nép nincs közöttünk, tehát a tény az, hogy a szélső politika Magyarországnak egyetlen egy szövetséges hatalmat sem biztosít, s mégis törvényes szövetségeseinktől mindinkább elszakítani akarna, hogy annyi erőtámaszunk se legyen.

Am ha most még Ausztriával is szakítani akarnánk, kivel a pragmatica sanctio egy uralkodó alá rendelt, legelőbb egy erős harcot kellene küzdenünk, hogy a mi 1849-ben kimondatott, s a miért a muszka lehóhórolt, most vigyük ki.

Azt hiszem, hogy ily forradalom ellen, ha kellene, Ausztria most nem az orosz, hanem a francziát kapná meg; ha t. i. nem bírna velünk, mert a porosz és orosz machinatók ellen nyugat Európa érdeke azt kívánja, hogy dinastiánk erős legyen, s miután a magyarok megkoronázták a királyt s ezáltal vele kibékültek, meg nem tűrnék a nemzet azon szavának megszegését, melyet ők örömmel s meglelégedéssel fogadtak, s mire már európai politikai combinatiókat is építettek, De ha leverni képesek volnánk is Ausztriát, mi lenne sorsunk oly szomszéd-ságban mint az orosz, kit Kossuth is a magyarok hohérjának nevez?

Kérdjük már e helyzetben, hogy ha a vármegyék engedve a felizgató szózatnak, mind felzúdulnának, s egyhangon kiáltanák „le Deák Ferenczel, le hazaáruló pártjával, le az osztrák camarilla kezére játszó miniszteriummal“, meglennének ugyan a csattanós szavak, de mit nyernének velők? Ha kikiáltanók rögtön Madarász urat miniszterelnökönek, Patay urat hadügyminiszternek, mi lenne ebből? Hol lenne támaszuk, hol legalább hátterük, mely megrettense a dinastiát, s kényszerítse arra, hogy csakugyan őket nevezze ki minisztereknek?

Ha harci politikára számítunk, itt csakugyan nagyobb és kompetensebb tekintély Türr és Klapka nemcsak a baloldal minden tagjánál, de magánál Kossuthnál is, már pedig Klapka, a ki a porosszal egyezkedve üttött volt be a minap Magyarországra szép kis sereg élén, elég érthetően elmondotta nekünk, hogy a végrehajtott kibékülés által, főként Erdély uniójában többet értünk el, mint a mit ők egy véres forradalom árán is csak ígértben is kaphattak; s nem szóla biztatásban e részben Türr sem, ki bizalmát fejezte ki az országgyűlési többség iránt, s a békés fejlődésben látta hazánk üdvét.

Sok utopia kell oda, hogy valaki fegyvertelen, s európai szövetségére nem támaszkodható nemzetünknek arról beszéljen, hogy Ausztriával ne szövethetünk, holott vele kötés s feltörhetetlen törvény köt össze, s sok utopia kell elbinni azt, hogy ha szövethetünk kell is ugyan, de csupán rajtunk áll dictálni a feltételeket, s hogy itt nem egyezkedésről, hanem a dinastia vas kénytelenségeiről lehetett volna szó.

A ki ilyesmit beszél, maga sem hiszi, csak másoknak fejt kívánja megzavarni. A dinastiának fegyverben álló hadserege, nekünk egy mangaletünk sincs, a volt reactionarius osztrák minisztereknek hű bezirkerjei az országban, kik minden parancsát teljesítették, s mi dictáltunk volna ekenk szarva mellől, hová félrelökve valánk, feltételeket a dinastiának, ki már Prágában kibékült, s vereséges hadseregei már-már kipihentek.

Egyezkedni lehetett itt csak, becsületes úton kölcsönösen engedve, s kölcsönösen fedelve; megosztva két évtized sanyaru terheit, s így rendbehozva s lehetőleg erősítve egymást, hogy még sanyarubb évtizedek reánk ne következzenek.

Csak ezt lehetett tenni a nemzetnek, s ezt tette a Deák politikája.

Nem vagyunk hatalmas Angolország, nem Olaszország, még Belgium sem, hanem vagyunk a mik voltunk, más idegen országokkal egy uralkodóház alatt állók, de e határok közt független királyság.

Jobb volna igaz, ha volnánk vagy harmincz millió magyarok s lennénk európai magyar nagyhatalom mint Mátyás király alatt, bizonyára ezt Deák Ferencz éppen nem bánta; hanem 70 millió északi s félannyi déli szláv, és 40 millió német között nyolcz milliónyi nép vagyunk. És nem vagyunk a világ claudiumai, hogy a nemzetek mint szemök fényét őrizzenek hatalmas szomszédaink absorbtiojától, szövetségeseik, támaszok kellenek nekünk, kikkel vállatve talán megküzdhetünk azon veszélyekkel, melyek szövetség nélkül bizonynyal elsodornának.

Szövetségeseink pedig nincsen más ma csak Ausztria s azon kült hatalmak, kik Ausztriával s velünk készek szövethetnek. Nem levén, kik közt válogassunk, az a szövetség a miénk, a melyik lehető, s e szövetség által kell magunkat megerősítenünk vagy vele elvesznünk, mert e szövetség nélkül bizonyosan elvesznénk. Jobb tehát próbálni, hogy ha lehet, ne vesszünk el, hanem vesszenek azok, kik ellenségeink lennének.

A kinek józan okossága van, el fogja ismerni, hogy a kiegyezés politikája nem elárulta, hanem megmentette a hazát, s a ki ez ország csöndjét felforgatni, békés fejlődését izgatottságok s azokat követhető visszatörések által eljátszani törekednek, az lenne hazaáruló, sőt még lehet több — a hazának gyilkosa.

Igy gondolkozunk hazánk jelen helyzetéről, mely teendőink irányát megszabja. Nem verjük mellünket, nem orditozunk banális frasisokat, nem hajhászunk a gondolatlanok tapsait, vagy a szédelgeni szeretők előfizetését.

Vezetni fog továbbra is, mint vezetett ekkorig hazánk, s kiválólag Erdély sorsának komoly megfontolása, s meg vagyunk nyugodva a Deák által vezetett kiegyenlítés művén, míg alkotmányunk rendszeres s szabadságunk békés fejlődése folytán az, a mi most még e kiegyezkedésben függetlenségünk nézve igen korlátozó, rendre a nép és dinastia kölcsönös bizalma által mindinkább lazulni fog, s így a mi most a kezdet és viszonyok hiányait bírja, tökéletesülni s a legjobbra kifejljeni fog; annál inkább meg vagyunk ezuttal nyugodva, mert minket erdélyiek pozitív törvény helyezett már 1791-ben ezen viszony közé, melyet az 57-iki kiegyezkedés formulázott, az 1791-iki VI-dik törvényezik, mely Ausztriával való uniókat a közös védelemre s közös uralkodásra nézve már akkor oly határozottan kimondotta, mint most ki az összes Magyarországra nézve a 47-es bizottmányi munkálat alapján elfogadott országos törvény.

Hogy ez eszme Erdély régi törvényein alapszik, s hogy Erdélyben buggadt s megfontoló, s mindenek felett a törvényhez híven ragaszkodó bangulat uralkodik, azt eléggé kintintette város és megyeközségi gyűléseink szédelgés nélküli magatartása, pedig ismétlem, mit annyiszor ismétlem, hogy Erdély még ma is mély sérelmet érez lelken, midőn ekkor még nem voltak képesek a Bach és Schmerling rendszer bilincseiből e jobb sorsra méltán érdemes területet csak valamennyire is kibontakoztatni.

Dózsa D.

A budai múgyetetről.

Pest, sept. 20. 1867.

Alig van nyilvános tanintézet hazánkban, mely oly kevéssé volna ismeretes a nagy közönség előtt, mint múgyetemtünk. Közlebről is értesemre jutott, hogy bizonyos fiatal emberek Erdélyből, feljöni szándékozván, a szűkegyes felvilágosításokért — az egyetem belserveszetét stb. illetőleg — ide Pestre, voltak kénytelenek folyamodni.

Nehogy ezen ok némelyeket azon, úgy is kevesek közül, kik a múgyetemet látogatni óhajtják, visszatartóztathassan; kérem t. szerkesztő úr, méltóztasson e pár sorba foglalt szives tájékoztatást addig is, míg bővebb ismertetést közölhetnék, a nyilvánosságnak átadni.

A budai kir. József-műegyetem két osztályból áll:

1. a műszaki osztályból:
 - a) mérnökök számára öt évi;
 - b) gépészek számára szintén öt évi — és
 - c) vegyészek számára 3 évi tanfolyammal.
2. a közgazdasági osztályból:
 - a) kereskedők — és
 - b) mezőgazdák számára két—két évi tanfolyammal.

Rendes hallgatóknál félévletnek minden felsőbb realiskolát, vagy gymnasiumot végzett ifjak, ha — önként értetik — jó bizonyítványt hoznak.

Félévletnek továbbá bármely 16 évet meghaladt ifju, ha kielégítő vizsgát áll ki a következő tantárgyakból:

1. Elemi mennyiségtanból, beleértve a gőmháromszögtant és elemző mértant a síkban;
2. természet- és természetrajzból;
3. mértani és szabadkézi rajzból;
4. történelem- és földrajzból;
5. magyar- és német nyelvből; ez utóbbiból a vizsga letételére 3 évi határidő engedtetik.

A kereskedelmi tanszakokra olyan 18 évet betöltött ifjak vétetnek fel, kik azonfelül, hogy a kellő előképzettségeket megszerezték, a gyakorlati üzletben két évet sikerrel töltöttek.

A kik felsőbb realiskolát, vagy gymnasiumot végeztek, ha az elemi mennyiségtanból és a rajzból kitűnő osztályba félévletnek önálló, független helyzett egyének, hivatalnokok és egyetemi tanulók. Ezek nem tartoznak a szükséges előismereteket kimutatni.

A tantárgyakat a hallgató szabadon választhatja; azonban minden rendes hallgató köteles legalább két tárgyat hallgatni.

A félévletnél 4 ftr 20 kr. fizetendő. Azonkívül a félévlet vizsgáért minden tantárgyból külön 5 ftr 25 kr.

Mind a rendes, mind a rendkívüli hallgatók évi tandíjúl összesen 21 ftrót fizetnek. A tandíj hiteles szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodásra, elengedtetik.

Stipendiumok csak rom. katolikusok számára vannak. Ezekről jelenleg egyéb felvilágosítással nem szolgálhatok, minthogy nincsenek biztos adatok a kezeimnél.

Ezek valának röviden, miket az illetőkre nézve legszükségesebbnek tartottam elmondani.

Ohajtom, hogy mentől többen vállalkozzanak bércecs kis hazánkból e pályára, melyet eddig leginkább mostoha politikai viszonyaink miatt parlagon heverni engedtünk; a melynek mivelése által pedig nemzetünk anyagi s közvetve szellemi felvirágzására legtöbbet tehetünk.

Az államok hatalmának alapja, nagyrészen a népek anyagi jóléte. Ezt előmozdítani éppen egy kötelességünk, mint a szellemi előhaladás felett örökölni. Mi eddigelé inkább ez utóbbira és csak kevesen vállalkoztunk az elsőre.

De az idő int. Meg kell értenünk. A mi kis hazánk mindennekeftt gyáriparra van utalva. Ennek fejlesztésére vállalkozzunk hát mentől többen.

Műegyetemünkben a lefolyt évben hat erdélyi ifju volt. Legyen a jövő évben tizenhat.

Demeter Ferencz.

Perczel Mór tábornok politikai hitvallása.

Perczelnek egy programszerű levélét közli a „Heti Posta,” melyből, úgy látszik, hogy a vitéz tábornok a jelenleg alakult pártokon kívül áll, s vezér fog lenni egyelőre tábor nélkül ugyan, de meglehet idők multával lesznek proselitái. A levél sok szép eszmét s meleg hazafias gondolatokat tartalmaz, s így következik:

Tisztelt főorvos úr! szeretett hazám! Csak e perczben vett becses levelére nem kések sietve választ küldeni.

Igen érzékenyen hata reám a tatai honvédegyület épp oly hazafias, mint szíves határozata, mely szerint elnökének megválasztja, s egyuttal bizalmasan felszólít, hogy mielőbb a hazába visszatérjek és közte megjelenjek. Ha már polgártársaimnak és a fényes érdemű vitéz honvédeknek ragaszkodása, szeretete általában rendkívüli öröme gerjeszti keblemet; még inkább kedves nekem és magasztos elégtételt nyújtó azon vidékbelieknek kegyeletes megemlékezése, kik közt születtem, nevelődtem, mint a tolnaknak, vagy a kik között éltem, nek egy nevezeteseb szakát töltöttem, mint a komárommegyebelieknek. Hisz ezek láták, ismerék működésemet, jellemem minden redője feltárva áll előttük; ismerik szándékaim tisztaságát, czélom szentségét, hűségem és odaállozásokomat határtalansággal és a nehézségek óriási voltát, melyekkel folyton kelle küzdenem. Az ő tanuskodások mellett, az ő töltök nyert kitüntetés kétszeresen drága nekem, magasztos öntudattal gazdagítja valómat, felledtetni az átkos mult okozta bánatlamakat; meggyógyítja elmérgesült szenvedéseim sebeit; megjutalmazza a közügynek tett szolgálatimat és ezeken túl felbuzdít új munkásságra, a félbeszakadt mű bevégzésére.

A hálás elismerésnek, a közpolgári bizalomnak azon nyilatkozatait, melyek a közelebbi napokban hozzám intéztettek, nemcsak magamat és nagy számú családomat, de magát sokat szenvedett ha-

zánkat illetőleg is mérhetlen horderővel bírnak. Bezárják a keserűségelt multat, az átok korszakát; megnyitják, megalapítják a jövőt, az údv forrását, az igazság országát.

Nemzet, mely megbecsült hű és hasznos szolgáját, maga is megbecsültetik és nem veszhet el. Nemzet, mely elégtételt, vigaszt nyújt azon tagjának, kinek ő elégtétellel tartozik; maga is elégtételt nyerend, teljeset, állandót és meg fog vigasztaltatni.

Bár nem oly könnyű feladat reám nézve — ki 18 éven át hűn osztá szerencsétlen hazánk — a szent anya és az igaz hazafiak politikai, polgári, mint hadi bajnoktársaim szenvedéseit, a kinpadon heverék — az önmegtagadás és feláldozás egy új nemét átvállalni; — bár igen jól tudom, hogy sok nehézségek lennének lektüzdendők, és mint tisztelt főorvos úr is igen helyesen és tárgyavatottan megjegyzi: nem egy kényes viszonyul, vagy változhatlan ténynyel kellett megalkudni; mégis, mintán azt is érzem és átlátom, hogy a nemzeti lét biztosítása, az ország álladalmiságának épp oly törvényszerű, mint elkerülhetlen megkívántató teljes helyre állítása tekintetében még tömördek tenni való legyen hátra, mintán kétségtelen előttem, hogy a hogy a 67. bizottmányi javaslat törvényesítésével eszközölt és az 1867. jun. 8-iki koronázási szertartások által szentesített új szövetség távol a tökéletességtől, lényeges kiigazítást és kiegészítést igényel, már azért sem tartózkodhatom tovább a tatai honvédegyület részéről is hozzá intézett szívélyes meghívást elfogadva, hazámra visszasietni és még fennmaradt tektéseimeit újra a közügy javára, felajánlani, mert még azt is érzem, sejttem, hogy szerencsétlen, keservesen megviselt fajunkra még újabb megpróbáltatások is várnak és hazánkat ismét nagy veszélyvel fenyegetik.

Távollról sem akarom én a honvesztés bűnével vádolni azokat, kik az érintett transactionok — a kibékülés — keresztyvitelére oda adták magokat, tekintélyüket. Még ha ezen transactionok valami létezőt eljátszodiak volna is, sem szabadna ilyes vádat kiejteni és legkevésbé olyannak, ki még maga is számadással tartozik a hazának eddigi hivataloskodásáért. Mert hisz a haza, az álladalmi lét nem 1867, júniusában, hanem 1848—49-ben; a nemzet drága életvéren, a derék, hős, odaállozó és engedelmes nép ritka érdemeivel szerzett világírt és derék politikai hittel pedig nem is az országban és legkevésbé sem pazaroltatik el azok által, kik 1861—67 közt benn szerepeltek! 1867 tavaszán nem vala mit vesztenie a nemzetnek. Rab vala, 18 éven át a kinpadon hevert és utóbb azon sympatiák és kegyelet is megtagadták tőle Európa részéről, melylyel a könyörület és méltanyosság az 1849. rettenetes catastropha után őt megajándékozta. A rabuk 1867-ben sehullottak bilincsei, megnyitattak tömlőczének ajtát, őriztetik bár és szemügy alatt van, de mégis szabad keze lába, szabad beszéde, a saját és ezentul az országgyűlésekkel és megyei hatósági élettel oly hatalmas fegyver is jutha birtokába, melynek bátor, okos és hű kezelése, használat, képesíti a nemzetet az őt isteni és emberi törvények szerint megillető jogok teljes kivívására. A magyar ma már legalább is annyira szabad, hogy jövőjéről, sorsáról rendelkezhetik. És ez oknál fogva én magam, ki se 1848—49-ben mitsem tettem olyast, mi a nemzet akkori bukását következtet, sőt mindazon hibákat, bűnöket, minők a nemzet legünnepeltebb férfai részéről elkövetettek, a haza vesztét okozták, nyíltan, elszántan megperlem, és mondható: a vakságnak, kajánságnak és árulásnak előbb meg kelle rontania, lefegyvereznie engemet, hogy a szent ügy maga is megrothathassék; én magam, ki itt künn ismét teljes némaságban iszonyu kínlódat küzdök át, soha csak egy birlapi cikket, egy röpiratot, egy védelmi választ sem közlék, csupán azért, mert félttem, hogy igazaim kimutatása, érdemeim érvényesítése által a szent anyának, a szerencsétlen hazának bajait őregbitem és dicsőségét csorbitanám; és a ki ezen némaságomban ismét csak egy bettivel, egy ténynyel sem járulék azon lelkiismeretlen sáfarkodáshoz, mely a nemzet összes érdemeit bitorolva, a nagy dicsőségéből vásárt üzve, minden kísérleteiben felcsúfolatva lehetségessé tevé, sőt szinte kikényszeríté, hogy a mindenből kifogyott, legjelesebb emberiben csalódott, egész világtól elhagyott nemzet elfogadja végre bár, mint kegyadományt, szent igazainak egy részét azon hatalomtól, mely vele oly irgalmatlanul bánt és csak azért nem ölél végkép, mert nem bír.

Mondom, én magam ma is oly tiszta öntudattal és erős igazságomban és azon ösvényen álló, melyen és a mint 1849-ben hazámat elhagytam, sőt még a martyromság érdemeivel gazdagodva: még sem merhetném állítani, hogy Deák Ferencz és az országgyűlési többség az 1867. jun. 8-iki körüli cselekvőségével elveszté a hazát, feladta a nemzet jogait.

De másrésztől azon kábák közé sem vagyok sorozandó, kik ezen kibékülés eszközését földiesítik, azt valami nagyszerű vívmánynak és jeles műnek hirdetik, és azt állítják, hogy már most biztosítva legyen a jövő és meg van téve a főmunka.

Deák és a majoritás az egész transactionóban egyedül eszköz: mitsem szerzett, mitsem foglalt vissza, csak kapott és nyert valamit.

A nemzeti testületben rejtekező anyagi, mint

szellemi erő és a nemzeti ügy szent igazsága, elmentében az elnyomó hatalom intrikus gyengeségével és a bűnöst nyomban kísérő hibáival, zavarai- val, kudarczaival a Bach- és Schmerling féle kegyetlen experimentatióknak, segítettve az európai viszonyok kedvező alakulása és az ismeretes 1859. és 1866-ki események pressiója által: ez az, mi az országot helyreállt, a nemzetet lábaira állt.

A nemzet nem annyira fainak, a celebritásoknak rendkívüli tettei és ügyessége folytán, sőt — mondható — ott benn a merésztelesség, udvaronczkodás, itt künn a kuruzsolás és kalandoskodás daczára, menekült meg. Mert meg kelle menekülnie.

Az 1848. felséges reform és az 1848—49-ki dicső hadjárat tulajdonosa, az ezer éves nemzeti magyar álladalom elbukhata, a legünnepeltebb fia által elkövetett nagy hibák, az 1848-iki miniszterialis erkölstelen politika és a Görgey-féle átkos nyavalya miatt meglakolhata és meg is kelle lakolnia, hogy ezentul okosabb és igazságosabb legyen és ne bántsa, ne rontsa meg többé legdhűb védnökét, legigazabb jussát; de elveszni, örökre el nem veszthete. Feltámadt magától a kedvező idő járásra, mert fel kelle támadnia, még ha Deák soha nem is írja meg híres hűsvéti cikkét.

Azonban, mint már említém, a feltámadás még nem teljes, nem biztosított. A mű fő és leglényegesebb része még hátra van. A nemzetnek nincs még meg önálló hadserege, pedig e nélkül csalókon, ideiglenes minden. Csak tudatlan, vagy áruló az, ki azt meri állítani, hogy egy nemzet szabad, melynek földjén idegen katonaság tanyázik, hogy egy nép politikai nemzetnek vallhatja magát, a melynek nincs nemzeti hadserege. Hadsereggel, még ha miniszterium sem lenne, mégis mindennel bírna a nemzet, hadsereg nélkül igazán véve semmije sincsen.

Teljes békére van a nemzetnek szüksége; ez pedig csak igazainak teljes elismertetése és helyreállítása által eszközölhető. Nincs fél igazság, nincs fél egészség, nincs fél béke. Amaz hazugság, ez betegség, emez háboru, anarchia.

Ha a fejedelem őszintén akarja fajunk boldogítását, ha saját trónját meg akarja erősíteni, nemcsak nem ellenezheti, sőt elősegítendő a teljes igazság diadalát, a teljes béke helyreállítását. Jaj fajunknak! ha oly aljas és gyáva lenne, most, mikor itt az alkalom reá, midőn van egy kis idő és még a fejünk felett törnyosuló vihar ki nem török, késni, tétozváni követelésével, kivívásával annak, mi nélkül nem érdemes egy napi életre sem; mi nélkül az események árja által védtelen, gyalázatosan fog elsodortatni. Nemcsak nem mentendi meg a trónt az olyan szavazat, mint a minő volt a honvédek egy része, hanem kompromittálja és elvesztendi.

Ha a dolgok ott fognának megállapodni, hol azok ma az országgyűlés bezártával állanak; ha a delegationalis képtelenség valóslultatna: elvesz a dynastia bizonyosan, vészbe dől ismét a nemzet. Pedig a nemzet többé vészbe nem dölhet, a nemzet nem fog elveszni, hanem élni, virulni dicsően és hatalmasan!

És ezért, hogy a munka bevégeztesék, kiigazittassék, hogy a nemzet megmentessék, azért fogok, akarok én a hozzám intézett felhívások által felbátoritva és fölkellesítve, hazatérni. Igazságot tanítani, a béke olajágával kezeimben jövedek a törvény és érény engedte, kölesönözte eszközözdezzel a hazát szolgálni. Fogadja azért tisztelt főorvos úr legőszintébb köszönetemet azon buzditó szavakért, melyekkel nekem a derék tatai honvéd egyület érzelmeit tolmácsolta. Adja át régi kedves bajnoktársaimnak leghűbb elismerésemet hazafias buzgósnakért és azon nagy bizalomért, melylyel engem megvigasztaltak és megajándékoztak. Ha Isten kegyelme is úgy akarja, mint én; habogy valami rendkívüli gát nem vettetik szándékom elé: úgy nagyhamar köztök fogok teremni, osztandó a hű honfiakkal és honvéd-bajnoktársaimmal jót, rosztat egyiránt, mikint azt a sors reánk mérendi. — Tisztelt főorvos úrnak, drága hazámfiának, becsültő kész szolgálja:

Perczel Mórioz,

tábornok. (H. P.)

Hivatalos közlemények

(A „Budapesti Közlöny” után.)

A magyar királyi közlekedésimnisterium a megyei és városi hatóságokhoz a következő utasításokat intézte:

III. sz. utasítás. A műtárgyak, u. m. hidak, átereszek, támfalak, kerékvetők, karfák, kövezett csatornák fenntartása.

21. §. A hidak és átereszek a közlekedés fenntartásának egyik főkötelet képezvén, gondnak kell lenni arra, hogy a szükséges helyeken olesó, de mindamellett czélszerű s minél nagyobb tartóságot biztosító s kevesebb évi kiadást igénylő hidak és átereszek építtessenek s azok jó karban tartassanak.

Általában véve kívánatos volna, hogy a hidak és átereszek jó minőségű kőből vagy jól kiégetett téglából építtessenek; a mennyiben azonban ez több helyeken a kedvezőtlen körülmény miatt nem eszközölhető, mindamellett is czélszerű leendő a következő utasítást követni:

1. Hidakat sebesen rohanó patakokon s fo-

lyamokon keresztül, ha azok nem felettebb szélesek, mindenkor egy nyílással, vagy ha a folyam széles, akkor páratlan számú nyílásokkal kell építeni azon okból, hogy a vízfolyás főereje (sodra) lehetőleg a hid közepére vezethetessék.

A hidfőköz általában lehetőleg mindenkor szilárd kőanyagból vagy jó téglából kell építeni.

A hid karózatához a kemény tölgyfákat, vagy ha az nem lehetne, veres fenyőket kell használni.

A hid felszerkezete, habogy az tölgyfából nem építhető, akkor fenyőfából is készíthető — a hid pallózatához azonban czélszerű leendő, habogy a könnyebben kopni szokott fenyő helyett — tölgypallók alkalmaztatnak.

A romlott pallók azonnali kieserélhetése tekintetéből az illető felügyelő mérnök rendelkezésére pallókészlet tartassék készen.

A hid felső faszerkezete tartósságának előmozdítása tekintetéből szükséges a felső fa-részeket czélszerű olaj- vagy kátrány-mázzal bevonni, vagy legalább a rajtuk támadt repedéseket olesó ragacscsal betömni, azon okból, hogy a víznek a fa bensejébe való beszivárgása s ezáltal a gyorsan elharapódzó rothadás lehetőleg megakadályozva legyen.

2. Az átereszeket általában véve kőből vagy jó téglából kell, és pedig az út felső, meghatározott koronájának egész szélességében építeni.

Karzatot az átereszekhez 18"-nél magasabbra építeni sohasem kell, azokat azonban erős, ha csak lehet, egy darabból, nagyobb darabokból álló fedkövekkel kell mindenkor beborítani, mely fedkövek vastagsága az említett 18"-nyi általános magasságbenfoglalva legyen.

Csekélyebb nyílásu, s nem veszélyes helyen fekvő átereszeknél a karzatot az út felszínénél felebb emelni szükségesetlen, ilyen helyeken elegendő kerékvetőket alkalmazni.

Általában véve ott, hol a beton-készítés sok költségbe nem kerül, a hid és átereszeknél szükséges alapfalakat, sőt lehetőleg a falfalakat is betonból lehet építeni.

Ott pedig, hol a betonnal építés felettebb költségbe volna, kívánatos lenne, hogy a falak cementtel építtessenek, vagy legalább a falak külre-szeinek házai ilyen ragacsoslat egyengettesse-nek ki.

22. §. Az út testének biztosításául vagy a hegyoldalt lecsuszásának megakadályoztatása végett, némely helyeken támfalakra van szükség.

Ugyanazért ügyelni kell arra, hogy az ilyen támfalak szilárdul s czélszerűen építtessenek.

Kevesbé veszélyes helyeken az ilyen támfalakakat szárazon, moh között is lehet építeni; azonban veszélyesebb helyeken szükséges, hogy azok mézragacsoslat készíttessenek, ez esetben a falak egyszersmind vízvezető lyukakkal ellátandók.

Vigyazni kell különösen, hogy a támfalakon sérülés ne történjék, s ha ilyen támadna, ez azonnal helyreállíttassék.

A fából készült támfalakakat lehetőleg mellőzni kell, mert az ilyenek könnyen romlanak, s a célbavett védelmet nem elegendőleg biztosítják, s minthogy oly helyeken, hol támfalak szükségesek, közönségesen kőanyag fordul elő, a faszerkezet költségesebb is a kőfalnál.

23. §. Kövezett csatornák (Mulden) az úton keresztül ott léteznek, hol egy áteresz szükségeslen, vagy az ilyenek építésére a kellő magasság nincsen meg; azonban az esővíznek az úton keresztül való lefolyása végett mégis gondoskodni kell. Az ilyen csatornákat lehetőleg mellőzni kell, és ha helyükbe az áteresz építése költségbe lenne, vagy kivihető nem volna, akkor a viznek az oldal-árokba való levezetésére kell törekedni.

Kövezett csatornák vannak továbbá, s ha ilyenek nem volnának, szükségesletnek nagy lejtéssel bíró útszakaszok mellett, mely helyeken a víz mély, s az úttestre nézve veszélyes szakadásokat csinál.

Ilyen helyen igen szükséges az út koronája mellett kövezett csatornát készíteni, s azt gondosan fentartani, nehogy rajta sérülés történjék, mert sérülés esetében a rohanó víz rajta igen nagy s veszélyes rongálásokat okozhat.

24. §. Karfák és kerékvető a közlekedés biztosítása tekintetéből általában a magasabb úttöl- tések oldalain vagy magas hegyoldalakon menő útrészek szélein szükségesek.

Kiválólag azonban karfákat csak ottan kell alkalmazni, hol az út-oldal magassága a 10 lábat eléri, vagy túlhaladja; ezen magasságon alul levő helyeken elegendő kerékvetőket felállítani, kivéve még az oly helyeket, hol az út közvetlen közelében zúgó malom, vagy nagyobb zajt okozó gyár létezik.

A karfák kiállítási módjára nézve ugyan általános szabályt adni nem lehet; mert az, hogy milyen legyen, a helyzettől és hozzá nyerhető anyagtól is függ; a kövkezőket azonban szem előtt tartani mégis szükséges leendő:

1. Hogy a karzat a föld színén felül 3 lábnyinál magasabba — szükségesletlenül — ne készíttessék.

2. Hogy egy bizonyos — magában — egy folytonos szakaszt képező helyen a karfák egyenlően, s így a karfa-oszlopok egymástól egyenlő távol- ságra készíttessenek.

3. Karfa-oszlopoknak mindenkor tölgyfát kell használni, ezen szabály alul csak azon helyek vé-

tetvén ki, melyeken tölgyfát nem lehetne jutányosan kapni.

4. A karfa-fejoszlopok $\frac{7}{8}$ " vastagok, a közép-oszlopok pedig $\frac{9}{7}$ " vastagok és tisztán kifarragva legyenek.

5. A karfa-gerendák lehetnek fenyő- vagy tölgyfából is, a szerint, a mint a körülmények engedik. Vastagságuk $\frac{9}{7}$ " legyen, és két oldaluk laposra, felső oldaluk pedig gömbölyűre gyalultassanak. A rajtuk netalán levő, vagy származandó repedéseket igen czélszerű leendő olesó ragacsosall betömni, sőt ha kevés kiadás mellett eszközölhető volna, az egész gerendát a ragacsoszáson kívül még kőszén-kátránnyal bevonni.

6. A karfa-gerendák hossza a kapható tölgy- vagy fenyőszálak hosszától függ ugyan, azonban arra kell figyelmeztetni, hogy ezen gerendák végeire alkalmazandó fejoszlopok köze és e középoszlopok egymástól távolsága kilencz lábat sokkal felül ne muljon.

7. A gerendákat a fejoszlopokba 3 hüvelyknyi csappal kell beeresztetni és azt faszeggel keresztültszegezni.

8. A karfaoszlopok földbe eső részeit, hogy azok a rothadás ellen hosszabb időre biztosítsanak, tűzőn kell megszeseníteni, vagy olesó kátránnyal bevonni.

A kerékvetőket rendszerint az üttöltés azon oldalain kell alkalmazni, melyeknek felszín feletti magassága 10"-on alul és 4"-on felül van.

A töltés magasságához s a helyzeti viszonyokhoz képest a kerékvetőket egymástól 2" vagy $2\frac{1}{2}$ —3, sőt több ölnyi távolságra kell feállítani.

Ezek általában véve kemény fából készítenedők, fejük s oldaluk gömbölyűre simán faragandó. Ott azonban, hol a körülmények megengedik, és az árak között tetemes különbség nem létezik, a kerékvetőket kemény, alkalmas kőből kell készíteni.

A keményfából készült kerékvetőknél vastagsága $\frac{9}{7}$ ", egész hossza pedig 5' legyen, melyből 3' a földbe és 2' a földön kívül esik. A földbe eső részeit a rothadás elleni lehető biztosítás czéljából tűzőn kell megszeseníteni, vagy olesó kátránnyal bevonni.

A kőből készült kerékvető, melyek szintén gömbölyűre faragandók, a kö minőségéhez képest 9"—12" vastagságúak, és 4"—6" hosszúak legyenek, melyből 1"—10" a föld felett, 2"—8" a földbe esik, megjegyezve, hogy valaminth a fából, ugy a kőből készítenedő kerékvetőknél is csak a földszínen felül esendő része legyen az előadott vastagságban és módon kifarragva.

(Vége következik.)

Levelezés.

Cserhalomtáj, szept. 20. — Legelől is kir. biztos úr ö nmlga gr. Péchy Manó úr vidékünkön tett körútról teszünk említést. Hétfőn estére Bethlenbe érve meghalt, s másnap korán Naszódra néve útját, miután ott végezte hivatalos teendőit Beszterczére csak kedden f. hó 17-kén d. u. két órakor érkezett meg. Beszterczvidék Naszód vidék felőli határánál főbíró Schmidt úr több hivatalársai s mintegy 60 tagu lovas banderium élén várta ő nmlgát, s csinosan szerkesztett loyális beszéddel üdvözölte; melyet ő nmlga szokott tapintatos s megnyerő modorával visszonzott. Kir. biztos úr ezzel maga mellé véve főbíró urat, több fogat s a lovasbanderium kíséretében s vezetése mellett érkezett be a városra. A banderumból kiltintek a beszterczei tricolor veres, fehér, zöld válszalagjukkal, s a szász-budakiak kék magyar szabású nadrágukkal, melyről helyesen jegyzé meg az odaváló helység-előjáró: nekünk legalább ez az egy megmaradt magyar polgárságunk jelzésére. A mint kir. biztos úr megszállt szállására, elkezdődtek az illető testületek tisztelegései. S öröm volt látni a tisztelgők meglegedve lett visszatérteket. A tisztelgések végeztével kir. biztos úr a hivatalos irodákat s bürtönt vizsgálta meg bámulatos szakavatottsággal: s ha ezt is végezte székérre ült d. u. 5 órakor s több fogat kíséretében útját tovább folytatta. Vezérle Istén minden szerencsével, hogy szegény bérceink lakóit nyomorjaiból segítkezhessen kivethethetni. Hogy az annyiféle rosz akarat által szétágaztatott érdekek egy központban tereltetve adjanak minden boldogságot királyságunk minden egységeinek.

Meg kell még említenünk a múlt hó folytán lejárt beszterczei Bertalan napi nagy vásárt, melyen mindenféle áru hallatlan kelendőségnek örvendett. 8055 darab ökr 559,419 frton, 1,696 tehén 73,443 frton, 1862 darab ló 129,211 frton kelt el. A legszebb pár ökr 500 frton, a legszebb pár ló 460 frttal volt fizetve. A gabona ára is nagyon emelkedett volt, s kivált a tisztabúza osztr. mérője 5 frt 60 krig is felhagott. Azonban azóta most a végehez ért lekenezei országos vásáron mindenben visszaesést látunk, s ha a gabona még mind elég áron kél is, pl. a búza mérője 4 frton; de a ló kevésbé, s a szarvasmarha éppen keresetlen volt. Vásárosok nem jöttek, s ennek, azt hisszük, a Maros mellett már dühöngő marhadűg az oka. Pedig jaj nekünk, ha ez is meglátogat! Mert az idén gazdászatusunk nem sok örömet látott. Koratavasszal kedvező időjárás mellett kezdehettük el munkálatainkat. De csakhamar beállott az esőzés, s szükre apadt szénánkat munka nélkül fogyasztot-

ták igásaink. Ápril 18-kán feldertült, de oly szárazság ütött meg, hogy az ezutáni vetések csak a jun. 8-kán beköszöntött esőzések után keltek ki. Aztán volt esőnk elég. Árvizre árviz, fellegszakadásra fellegszakadás következett. Öszbúzáink megállottak és üszögösödtek. Kisebb völgyületeinken szénatermésünk eliszaplódot. Az egymásra halmozódott aratás, szénacsinalás, kapálás miatt a napszám túl magasra hágott, s még ugy sem lehetett kapni. Ugy, hogy akárhán helyt kapáltak másodsor aratás után. De akárhán helyt maradt a málvétetés egyszeri kapálással. S innen, míg egyhelyt a málé meg van érve, máshelyt most esőzik. De augusztus és e hó folytán eddig eső nem lévén, ugarainkat sem forgathattuk meg. Nincs semmi öszvetésünk. Szőlőink érnek; de a szemek nem nőttek ki magukat, sőt most is láthatni elvirágozott s virágzó gerezedeket a megérték mellett; akász-, meggy- s még sok almafánk is hoztak őszi virágot. Patyolat-rózsáink másodsor is elnyitak. Gyümölcs alig volt ettévedten egy-egy félreeső helység határára. Méheink is csak júliusban rajzottak s innen nagyobb része gyenge; a méz vedrét 7 frton fizetik, de szük a vedrek száma. Cseremakk van, hanem ilyen erdővel csak a szász vidék községei dicsekedhetnek. E lapok 111-dik számában Maros mellől B. J. a legelők elkülvitése után eseng. Jaj pedig nem elég ez nekünk; mert míg a züggelezészet megyéinken divni fog, hasztalan minden igyekezet! Mezei rendőrség kell nekünk sietve, s tagosítás mentől előbb. Az erdőpásztorok tartozzanak a helységbíró felelőssége alá, s ezekre ügyeljen fel a szolgabíró. De, fájdalom! a még mind fennálló rendszer szerinti írásos eljárások mellé segédszolgabírók kellenek. Mig ninesenek rendes csordák s az én erdő-, vagy határpásztorom szemethűny szomszédom kártevőjére, s viszont addig nines vagyonzabiztonság, s aztán azok a határt vagy erdőt dülő büntetéseket fenytő törvények más szigort követelnek sat.

Tagosítás, tagosítás! mikor jön el a te országod hozzánk? Vidékünkön még a Bach huszárkorában vettettek meg az alapja két határ tagosításának, azóta csak a s.-szent-andrási ment keresztül ezen a tavaszon, s ezt is az egész nagy birtokos, Fejérvári Károly fokozott erélyének, a megyei törvényszéktől kiküldött tölők, Szabó Imre szakavatottsága s eszélyessége, s volt szolgabíró Csobáneci Pál tapintatos szigorának köszönhetni. Tán csak örömet fogjuk már látni a sőfalvi tagosításnak is, hova oct. 18-ra tárgyalás van kitzúve a mérnöki munkálatok hitelesítése s egyb meg nem ejtett egyes pontok utólagos elintézése végett. Itt ez az egyetlen bumulusos eset adta elő magát, hogy a tagosítás az azt akaró földeszek ellenében a nagy birtokosok által odábbotztatott mostanára, s most is a működő mérnök ismételt sürgetésére vette elő a megyei törvényszék még febr. 23-dikán ez ügyet, s határozta el a sietőleges (?) tárgyalási napot.

r. l.

Abrudbánya, szept. 21. 1867. — Kir. biztos ö nagyméltósága szerencseltette magas látogatásával e bányavidéket. F. hó 20-án reggeli 10 órakor, Zalathna felől jöve, átlépte határunkbat, Pogány György főispán és Inczédy Samu főbíró kíséretében. Wánca József városi főbíró meleg kebelből fakadt beszéddel üdvözölte, az abrudbányai s illetőleg a vidéki magyarság nevében. Mire ö nmlga szokott ildomos és megnyerő modorában válaszolván, több bekkal pár percig igen szívélyesen társalgott.

Innen szekereken és lóháton a Detonátára kísértük, hová egyszerre érkezünk a verespatakiakkal, kik igen szépen voltak képviselve, több mint 100 lovas, szebbnél szebb lovakon, csinos magyar öltönyben, szép nemzeti lobogókkal. Filker Feri volt a szónokuk, talpraesetten üdvözölte kir. biztos ö nmlgát, mint az alkotmányosság egyik kitzinő bajnokát, mint rendületlen hazafit. A százas harsán éljen kiáltással, sokszorososan viszhangoztatta az ösz Detonát, mintha ö is örömet akarta volna kifejezni az ünnepeit férfi megjelenésén. Ö nmlga ily szívélyes fogadtatás által meglepetve, emelt hangon s a szónoklat egész hatályával felett: kiemelvén beszédében a baza szebb jövőjének reményét, ragaszkodásra, hűségre kérvén a verespatakiakat király ö Felségéhez, a magyar felelős kormányhoz. A román testvérek nem mutatkoztak seholt, mintha a föld elnyelte volna őket. Mert bucsuni lelkész Czura József úrnak 10, legfőlebb 12 ember élén való megjelenését én nem veszem tisztelgésnek, e nevétséges volt s a király személyét képviselő egyének esztelen ignorálása. Mindamellét is a tisztelendő úr beszélt a román nép nevében — mit ezen urak minden alkalommal tenni szoktak — beszélt románul, hogy mit? a távolság miatt nem vehettem ki. A beszédre a kir. biztos válasza e volt: a magyar alkotmány minden nemzetiségnek védelmet, törvényes szabadságot biztosít, a nemzetiségi és vallási igények kielégítését az ész és mérsékelt-ség határai közt.

Ezután következett az izletes étkezés, szebbnél szebb pohárköszöntések a királyért, királynéért, ö nmlgáért, a miniszterelnökért, Deák Ferenczért, az országgyűlés összes tagjaiért stb. stb. A többek közt a kir. biztos úr ezt mondá: „az alkotmányosság művét csak úgy lehet czélirányosan befejezni, ha a kormány és kormányzottak között bizalom és harmonia uralkodik.“ Aláírjuk a bölcs mondatot s lelkünk mélyéből óhajtuk.

Saját kifejezése szerint, igen kedvesen lepte meg az a család, hogy itt, a hol nem is képzelt magyarokat, annyi lelkes, hazát, nemzetet szerető és alkotmányhű magyar polgárokat talált.

Innen lóra kerekedve Verespatakot, annak környékét, a híres „Csetáté“-t tekintette meg, este 6 órakor érkezett Abrudbányára a vendégszerető bányanagy szállására. Itt sem hiányzott az üdvözölő lelkes szónoklatok, melyeket az összes polgárság, nők és gyermekek harsán éljenei kísértek. Este kivilágítva az egész város. 24-én reggel, miután a városi hatóságot, megyei törvényszéket és fogdát megvizsgálta volna, útját folytatta vissza K.-Fejérvár felé.

Minő tapasztalatokkal, minő érzésekkel távozott körünkől, azt nem tudom, hanem annyit tudok, hogy mindnyájunknak szívében maradó emléket hagyott megnyerő, nyájas egyénisége. Éljen soká a haza és nemzet dicsőségére.

Curiosumként meg kell említenem egy falragaszt, melyet a városházán találtak éppen azon reggel, melyen a királyi biztos távozott. Ilyformán hangzik: „Éltetitek a királyt, az alkotmányt ne éltessétek, ez az ördögök műve s a pokolra vezet, nekünk nem kell. Éljen a független Transilvania, brávo.“ Löve gut gebrüllt, brülle noch einmahl.

xx.

KÜLFÖLD.

KELETI ÜGYEK. Galaczból, sept. 10-ről írják a „Köln. Ztg.“-nak: „Bolgárorszában az izgalom naponkint terjed. Az országban mindenfelé bolgár nyelven fogalmazott kiáltványokat terjesztnek. Ezekben a népet fegyverre hívják s külséglylyel is kecsegtetnek. A török kormány már hónapok óta megtette a rendszabályokat a netaláni fölkelést illetőleg. A tartomány különböző pontjain öszpontosított csapatok fekszenek, ez azonban csak növeli az elégedetlenséget, minthogy a parasztoknak kell ellátniuk a beszállásokat. Ehhez járul még a tárok rendetlen csapatok behozatala, kik különösen a pór lányokra leselkednek. Listow és Tirnowa környékén, hol egy idő előtt öt török gyermeket megöltek, a pasa rendeltetve pénzbírságot szedik a meggyilkoltak rokonainak kárpótlására. Widdinbe Konstantinápolyból két zászlóalj redif érkezett. Nikápolyból, Tulcsából és Ruscsukból nyolcz egyént, kik mint emissariusok befogattak, Konstantinápolyba küldték kihallgatás végett. A „Lloyd“ gőzhajóit szigorú rendőri ellenőrzés alá vették, s azon bolgárokat, kik utazásuk czélját, mi rendesen Belgrád szokott lenni, útlevél által kimutatni nem bírják, elfogják. Az ausztriai kormány nagy figyelmet fordít a Duna-melléki politikai mozgalmakra, s az utasok ellenőrzésében ügynökei által segíti a törököket.“

Ebből megmagyarázhatni a ruscsuki esetet is. Az osztrák és török hatóságok ott teljes egyetértésben működtek, hogy elfogjanak két gyanus egyént, kik Szerbia és Bolgárorszáig közti hirhordóknak látszanak. Ők ellenkeztek, erőszakot használtak és megöltek. Habár a török katonák erőszakosan és tülegetlenül jártak is el, a jog Törökország részén vala. Azonban, mint rendesen, nem adnak neki igazat, minthogy nemcsak Szerbia, hanem Oroszország is magáévá tette az ügyet. A keresztény államok közt már megszokott dologgá lön, hogy Törökországnak soha se legyen igaza.

Azokban Törökország ez egyszer nem intéz komoly támadást. A mint neki szabad kezét engednek a fölkelési kísérletek ellen, ezeket akkor könnyen elnyomja. Ellenvetéstül nem lehet felhozni azt, hogy a kandiai fölkelés elnyomása oly sokáig húzódt. Ez nem bizonyított. A portának éppen nem engedtek szabad kezét. Neki nem annyira a kandiakkal volt dolga, mint a görög önkényte-ssekkal, kik a fölkelés kialvó tűzét újra föllesztették. Törökországnak nem lehetett szigorú rendszabályokat alkalmazni Görögország ellen. Ha ezt neki megengedték volna, ugy az európai diplomacia egész művészi alkotása, melyet görög királyságnak neveznek, már rég halomban heverne.

Az asinalungai katasztrófa. A florencozi legújabb hírek csak 23-dikán délutánjáig terjednek, tehát az asinalungai katasztrófa előesté-jeig; e hírekből már meglehetősen körvonalo-zott képet lehet alkotni az említett katasztrófa előjátéka felől. A kormány 21-kén utolag határozatón kije-lenté, hogy komolyan el van tükélve a szeptemberi egyezményt épségben tartani, s a határvonalat megerősíté és pedig azon szándékból, hogy a háló szá-lai, melylyel a szabadsapokat bekerítse, még szüksebre vonassanak. A miniszterialis lapok ve-zérezikkeztek e tárgy felől, a milanói, veronai, ve-lencei s más vidéki lapoknak a miniszteri sajtó-iroda által sugalmazott levelezői újra fölmelengíték ez intéseket, a tartományok praefectusai intő kiált-ványokban ismétlék azokat, és senki sem akart e hivatalos karnak hitelt adni, legkevésbé pedig Ga-ribaldi és barátjai. Ezek nyílt kártyákkal játsztak, lassan vonultak előre a határok felé, és nem csi-náltak titkot belőle, hogy mely napon és mely tá-jon hiszik átélhetni a római határokat, az ily el-járást csak azon balhiedelemből magyarázhatni meg, miszerint azt vélték, hogy a kormány fenyegetései nem komolyak s az a betűresei kísérlet bevézett ténye előtt majd szemet fog hunyni. Garibaldinak

Florenzából a római határok felé utazása diadal-menethez hasonlított; Potassiereben és Montevarchi-ban fényesen fogadták; Arezzoból a nemzetőrség s a helyhatóság kivonult eléje, az egész város lo-bogókkal volt földiszítve, s a tábornok beszédét, melyben kijelenté, hogy Olaszország nem utasít-hatja vissza Róma segélykiáltását, rendkívüli tet-szessel fogadták. A kormány közegei e tüneménye-ket, habár nyilvánvaló volt, hogy mit szándékozik Garibaldi kétszer huszonnégy óra alatt, nem za-varták meg, s ez által a vérmes férfit csak meg-erősítették azon hitében, hogy őt végre is szabadon engedik működni. Ugyanakkor, midőn Arezzóban, 22-kén más városokban is fordultak elő tünemények a Garibaldi-féle római hadjárat javára. Így Parmá-ban, hol nagy meetinget tartottak, melyben Rómá-nak a papi járom alóli felszabadítását s az örök-városnak Olaszország fejévé emelését kinyilatko-ztatták; Velenczében, hol a főpiaczokon falragaszok hirdették: „adjátok meg a császárnak, a mi a csá-száré“, s Rómát mint birodalmi fővárost és a ki-rályt éltették; Turinban, hol monstre-meetinget tar-tottak s Garibaldihoz bátorító táviratot küldtek. Minden beszédnek ez volt veleje: „Róma Olasz-or-szág fővárosa.“

Következő végzéseket hoztak: „1. A gyüle-kezet hazaárulónak nyilvánít minden olyan, a ki közvetve vagy közvetlenül a rómaiak felszabadu-lása ellen működik s el akarja vitatni a jogot, hogy a nagy olasz családdal egyesülhessenek. 2. A népek haragját felhívja minden idegen ellen, kik, Európa politikai jogát tényleg megsértve, azt igény-lik, hogy az olasz nép ügyeibe beavatkozhassanak. 3. A gyülekezet mindazokat érdemdús honfiaknak nyilvánítja, kik Róma minél előbbi felszabadítására segédkezet nyújtanak. 4. Róma részére segélyző-bi-zottmányt alakít, és 5. Garibaldinhoz szerencsekívá-natot küld.“ Mult vasárnap másból is hasonló tün-emények történtek, a nélkül, hogy a hatóságok köz-beszóltak volna. Ez — mint már említők — meg-erősíté a cselekvési pártot amaz illuzióban, hogy büntetlentl hatolhatnak előre.

Rómában, mint onnan írják, a legnagyobb rettegés uralkodott; a haderő két testre osztott, az egyik a város védelmére lön rendelve, a másik pedig Garibaldi ellen vonult volna; Civita-Vecchia előtt egy francia s egy olasz hadihajó borgony-zott; az azelőtt ott állomásozott ausztriai hadigőzöst, a „Greif“-et, néhány nap előtt, éppen midőn a helyzet komolylyá kezdett válni, visszahívták.

OROSZORSZÁG. A „D. Pozn.“ ismét hosz-szu jelentéseket közöl az orosz fegyverkezésekről. Hiteles szemtanuk beszélék Varsóban, hogy a török határon tömeges csapat-összpontosítások eszközöl-tettek, s hogy a Törökországgal határos tartomá-nyokban élénk mozgalom nyilvánul. Modlin várában nagy élelmi készletek halmozatnak fel, s Orosz-or-szág belsejéből roppant löpor-szállítmányok érke-ztek. Ezek volnának tehát az előkészületek a döntő harcra „két civilisatio“ közt, mint a Pétervárot megjelénő „Golos“ „Kelet és Nyugat“ feliratu czik-kehen magát kifejezi, melyben azon következtetés-hez jut, hogy Oroszországra nézve legtanácsosabb, ha minden szövetséget kerülve, a fenyegető vész-ben csak külföldi fajrokonaiában bizik (!) „A Kelet és Nyugat“ érkekeit — mondja a lap — régóta mély ér választja el; a két civilisatio közt az élet-halál-harc előbb-utóbb elkerülhetlenné lesz; örkődünk, mint ez az orosz nemzethez illik! „A lap végre erősíti, hogy Albrecht főherczeg szemleutja Lem-bergben és környékén, a varsói kormánykörökben igen rosz benyomást idézett elő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Ö Felsége párisi utazását ujjolag bizo-nyosnak s az annak elmaradását jelző hirt alaptal-annak mondják.

— Az országgyűlés első ülése — mint a pesti lapok értesüléseiből következtetni lehet — tegnap volt.

— Holnaputánra van kitzúve az ügyész megválasztása, s ezzel városunk tisztikara teljesen megalakulva lesz.

— A múlt hó 28-kán városunkba érkezett gróf Bethlen Gergely tábornok elébe Szamos-falváig mentek ki, hol b. Huszár Sándor, a hon-véd-egylet elnöke, fogadta; este fáklás zonével tisztelték meg városunk polgárai; itt Harai Viktor tolmácsolta a tábornok hazajötte feletti közörmöt, mire az öszbevegyült tábornok rövid szívszavaltá szavakban mondott köszönetet a ragaszkodásért, s fejezte ki örömet szűllőföde s honfittársai viszontlá-tásán; nem mulasztván el kifejezni eddigi elveihezi hűségét, az ég áldását kérte a hazára.

— A királyi biztos úr, ki szombaton Pestre utazott, mint értesültünk, néhány hétig leendő távol városunktól.

— A szász nemzeti egyetem — mint a „H. Ztg.“ hallja — november 1-ére hívatik egybe.

— A marhavész meggátlására szükséges intézkedések vezetésére kormányzati biztostul alsó-fehérmegyei főispán, Pogány György nevezetett ki.

— A hó szeptember 28-kán nem csak vidé-ktünk, hanem, mint a szász lapok hozzák, Szében és Brassó környékét is meglátogatta. N.-Szébenben a hévmérő csak 2 fok meleget mutatott.

— A „Gaz. Trans.“ folytonosan izgató bajban sznylik. „A nemesség egyedül oka annak

is — mondja egyik közlelőbbi számában — hogy a szebeni végzések hatályon kívül tették. Tehát újra a szokott motto a viszonyokkal ismeretlen néphez: „Az urak okai mindennek.” — Valjon nem érkezett-e el már ideje e betegség orvoslásának is?

— A kiegyezkedési munkálatok tehát csúfították befejeztettek. Tartalmát mondjuk el még egyszer röviden: Miből áll a kiegyezkedés? A közös kiadásokhoz Magyarország fizet 30, a lajtantúli rész 70 perzentet. Ezen arány érvényes 10 évre: 1868-ki január 1-től, 1877. decz. 31-ig. Az államadosság fedezésére fizet Magyarország a jövő 1868-dik évben 36 milliót, melyből 15 millió ezüstben teendő le. 1869-diki január 1-től kezdve azonban jövőre 29 milliót, melyből 12 millió ezüstben fizetendő. Azon adósságok fedezéséhez, melyek nem jöhetnek az unificatio alá, Magyarország 1.150.000 forinttal járul, melyből 150.000 forintot szintén ezüstben köteles fizetni. Ezeket kívül vannak egyéb pontok is, melyek a jövő évi deficitről s a netalán új nagyobb kölcsönök fölvételéről szólnak, miket mult számunkban részletesen előadtunk.

— A marhavész a hidegebb idő beálltával, mint egyes tudósításokból látjuk, dühéből kissé alább hagyini kezd.

— A házizenekör tegnapelőtt egy a hallgatóságot teljesen kielégített előadást rendezett.

— A magyar hitelintézet, mint hal-lani, Szebenben, Pozsonyban, Kassán és Aradon fiok-intézeteket állít.

— Pest város polgármestere, Szentkirályi Mór, Thaisz Elek főkapitányi összehittközése alkalmából, lemondását m. hó 25-én beadta, de ez el nem fogadtatván, közkívánatra székét ujjalag elfoglalta.

— Az ojtózi, tölgyesi és gyimesi vesztelő intézeteknél is életbe lépett a marhabehajtásokra vonatkozó tilalom.

— A magyarországi ág. hitv. egyetem sept. 26-diki ülésének főtagjai voltak: a egyes házasságok ügye, az egyház képviselése az országgyűlés felsőházában, és a zsinat. Az első két kérdésre nézve az egyetem az országgyűlés elé terjesztendő törvényjavaslatokat állapított meg, a vallásfelekezeti egyenjogúság alapján. A zsinatot illetően elhatározta, hogy azt a jövő 1868-diki év folytán mulhatatlanul megtartja, s eziránt felterjesztést intéz a kormányhoz.

— A polgári társalkodó-egylet idei october 6-án d. u. 4 órakor az egyet helyiség-

ben rendkívüli közgyűlést fog tartani, melyre a t. ez. tagokat tisztelettel meghívja. Kolozsvárt, sept. 29-én, 1867. Pap Áron, jegyző.

— Vladimir orosz nhg. tegnap utazott el Bécsből, hova m. hó 23-án érkezett.

— Garibaldi elfogatása miatt egymást érik Olaszországban a tiltetések.

— Péterváráson m. hó 22-én földrengés volt, mely esti 8 órától éjféltől 2 óráig tizenkétszer ismétlődött.

— Kossuth Poroszországban. E hó 22-én a porosz sziléziai Neumarkt város Braun-féle vendéglőjében egy uri ember jelent meg, ki azt állítja, hogy ő Vetter magyar tábornok, továbbá azt mondta, hogy nyomában jönnek Kossuth és Klapka és ezek számára öt szobát rendelt meg. A rendőrségnek kissé feltűnt a dolog, hivataln látogatást tett az állítólagos magyar tábornoknál és erre kintt, hogy az illető közönséges iparlovag, valami Prinz Emanuel nevű kunsreiter, ki már hetek óta Vetter tábornok neve alatt a porosz Szilézia több helyén tetemes csalásokat követett el. Azonnal elfogták. Ugyanez egyéniségről most a porosz rendőri lap is hoz értesítést, tudatva, hogy Stettinből, több adósságot hátrahagyva megszökött, s azal jellemzi, hogy mindent Magyarországnak Austríától való elszakadásáról beszél.

— Bismarkról beszél, hogy még iskolásgyermekek korában, a mint Németország térképéről másolni akart egy nagy tentafoltot ejtett rajta, éppen oda, a hol Berlin fekszik. A papír itatós levén, a tentafolt északi Németországon és a Majnán át hirtelen szétterjedt és beúnta Belgium egy részét, Lothringiát, Elzászt, déli Németországot, Schweitz kétharmadát, Tirol német részét és Ausztria egyik felét. Mire a kicsi Bismark azt mondá: „Ime Poroszország!”

— Gratzban vasárnap este táncmulatság alkalmával a katonaság és napszámosok hajba kaptak, s annyira vitte a düh, hogy sebesülteket, sőt halottat is hagytak a csatatéren. S mindez egy gyöngye táncosnőért történt. A teremben kezdtek meg a harcot, de csakhamar oly nagy mérvet öltött, hogy kicsiny lett nekik a ház, az utcára tetek át a véres színhelyet. A katonák fegyvereikkel, a polgárok a mit kaphattak, botokkal, kövekkel ütöttek egymást. A munkások közül egy halálosan, több pedig kisebb nagyobb mértékben megsebesített. A harc ugyan kemény lehetett, mert a csatatéren másnap reggel nyálal számra szedték fel

a szétszaggatott uniformis darabokat, a csákokat és kétféle sasokat.

— Az észak-német szövetség hadereje. Ha Poroszország háborúba akar menni, azonnal rendelkezésre áll 20,965 tisz, 843,483 közlegény, 178,814 ló, 1504 ágyú és 12,873 szekér. Ehez járulhat még a helyőrség létszámának kiegészítésére 1688 tisz, 57,658 közlegény, 30,141 ló és 150 ágyú. Összesen 22,653 tisz, 892,141 közlegény, 209,055 ló, 1654 ágyú és 12,873 szekér. — Ha ehez még a Poroszországgal véd. és dacszövetség által egyesített badeni, württembergi és bajor csapatokat számítjuk, úgy az észak-német szövetség 1.101,241 emberrel és 28,000 tiszettel rendelkezik.

— Miből építenek Amerikában házakat? Az észak-amerikai unio déli államaiban a gyapotmaradékokat, melyek már más célra nem használhatók, építési célokra használják fel. „A Délnek — mondja egy charlestoni lap — nincs már szüksége gránitra, hogy házakat építsen, az ásványi építészeti helyet enged a növényeknek.” A dolog abban áll, hogy a gyapotrostot téztává gyűrják, mely megszárva kökeménységtől válik Föld-dolog a titokban tartott ragaszték és az egész dolog valószínű, ha elgondoljuk, hogy papíryanagból igen szilárd álmányu székeket, asztalokat készítenek. Az ily anyagból készült házak vízhatlan anyaggal vonnak be. Ezen építési módot előnyösnek mondják, mert ily ház felannyi idő alatt épül fel, mint a kőház, mert a rendes költségnek csak harmadára kerül, mert tűzmentes és mert szilárd.

Jelentés az e. o. muzeum látogatóinak

A muzeum ez éven legutolszor f. hó 29. és 30-án fog a nagy közönség számára a szokott órákon megnyitni. A muz. egylet tagjai és idegenek, mint eddig, úgy ezután is megtekinthetik alkalmas időben. Kolozsvárt, sept. 27. 1867.

Brassai Sámuel,
muzeum-igazgató.

Hivatalos értesítések kivonata.

Dr. Láng Gusztáv a kolozsvári orvos-szebeszi tanintézethez rendes tanárrá; dr. Hajnik Imre a győri jogakademiához rendes tanárrá, ideiglenes igazgatóvá; dr. Kautz Gusztáv ugyanoda helyettes tanárrá; dr. Milbek Károly ugyanoda helyettes tanárrá; s végre dr. Fekete Izidor a nagyváradi jogakademiához segédtanárrá nevezte ki.

Névváltoztatások. Pesti ügyvéd Schnei der K. „Szélenyi“-re, esztergomi Pleichner J. „Olmosi“-ra, n.-szőlősi Seiler J. „Szellei“-re változtatta nevét.

Árverések. Kolozs megye törvényszékénél J. L. faragói fekvőségei decz. 11. január. 17. — Seps-Szt-Györgyön fekvőségek nov. 16. decz. 16. — Udvarhelyszéken Szombatfalván fekvők octob. 25. nov. 25. — Kolozs megyében M.-Gy.-Monostoron fekvők oct. 30.

UJ POSTA.

— A bécsi „Reihsrath-Correspondenz” megbízható forráskól értesül, mely szerint a birodalmi tanács ülésezése december közepéig tartana, a tartománygyűlések azután jövő évi január 15-kére egybehivatván, február közepére elnapoltatnának, a birodalmi tanács pedig üléseit martius elején kezdené újból meg.

— Garibaldi elfogatása egész tisztelettel ment véghez. Egy tábornok és csendőrezredes mentek hozzá, felszólítván a törvény nevében, hogy a római utat hagyja el. Midőn vonakodott a felsőbb parancsot teljesíteni, tudtára adták, miszerint tekintse magát fogolynak. Ezután a vasutra vezetett, és külön vonaton Florencezen keresztül, hová dél előtt 11 órakor érkezett, egy tábornok, egy ezredes és egy csapat carabinieri kíséretében Alessandriába szállítottat. Garibaldi „derült” volt.

— A párisi „La Presse” megint külsőből álló miniszterválságról értesül. Persigny és Walewski gróf Biarritzba hívtattak, hova már el is indultak. Azt beszélik, hogy Drouin de Lhuys külügy-, Genteur államtanácsos pedig államminiszter lesz. Haussmann b. négyheti szabadságot nyert, és vagy mint miniszter, vagy mint magánember fog visszatérni Párisba.

— Valamennyi francia lap helyesli az olasz kormány eljárását. A „Patrie” írja, hogy Garibaldi után még számos más elfogatás is történt. A „J. de Paris” szerint a foglyok száma 180.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Sept. 30-kán: 5% Metaliques 100 frt 56.10. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 63.30. Kamat 58.70. 1860. Kölcsön 82.70. Bankrészevény 684.—. Hitelintézeti részvény 200 frt 179.70. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 123.85. Ezüst 121.65. Cs. királyi arany 5.91 1/10.

Sept. 28-kén: Földtehermentési kötvény Magyarországi 68.50. Erdélyi 62.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Kiadó butorozott szállás.

A Szechenyi téren 26 sz. alatt, emeletben szabad levegőn, három ujonan kifestett szoba, konyha, pinczével, kibutorozva, october elején kezdve, havonként bérbe kiadó. Értekezhetni helyt a tulajdonosnál, vagy Stein könyvkereskedésében. Ugyanott egy földszinti szoba kiadó.

(282) (5-6)

JANKÓ VINCZE gépgyárában

Kolozsvárt kaphatók:

Hordozható Borsajtók	85 forintért
Vidats-féle szelelő és tisztító Rosták	63
Törökbuza Fejtőgépek	45 és 85
Amerikai mintájú Szecskavágók	90
Angol	55
Vidats Vasekék	14, 16, 18, 20
Eketaligák	10
Vas-ekékhez Szántóvasak	1 1/2, 1 1/2, 1 3/4
Kettős boronák farámában vasfogakkal	28
Tányéras Hengerek	100
Hatos Malom-korongok	8 1/2

A gyárba beszállított gépek javítása készséggel elfogadtatik.

(345) (20-*)

A „VIKTORIA” biztosító társaság Kolozsvárt,

melynek

Elnöke: **BÁRÓ JOSIKA LAJOS,**
Alelnöke: **HINTZ GYÖRGY,**
Igazgatói: **DOZSA DÁNIEL, KÓVÁRY LÁSZLÓ, WAGNER FRIGYES,**
Vezérigazgatója: **GALGÓCZY KÁROLY,**
Vezérigazgatói: **PESTEN, S.-A. Ujhelyen, Bécsben, Brünben, Prágában,** Ezek alatt pedig az ország és birodalom minden nevezetesebb helyein fő-és alügynökei vannak

Tűz ellen mindenféle biztosításokat elvállal.

Biztosíthatók pedig tűzkár ellen: mindenféle lakház, gazdasági épület, kastély, templom, torony, a harangok, gyárok, műhelyek, azok szerelvényei, butorok, árucikkek, raktárakban foglalt készletek, iparos nyert anyagok, és kész készítmények, gazdasági termények, szőlés és szemes gabona, takarmány, baromállomány sat.

A biztosítási díjak lehető legolcsóbbra szabvák, egy-szerre több évre kötött biztosításnál különös kedvezmények engedtetnek, akár okigazságosan és gyorsan fizettetnek.

Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden ügynőkség szívesen szolgál.

A Viktoria biztosító társaság igazgatósága, Kolozsvárt.

(270) 1/10 (11-24)

O v á s !!

már 35 év óta a legjobb hitelnek örvendő a jeles tulajdonosai miatt nagyon híres

Fernolendt Ferencz-féle bécsi- vitriol nélküli csizma fénymaz,

és ezért bel- és külföldön ezen készítmény általánosan elismert jelességéért többen (és ezek közt volt könyvezetóm, ki magát Fernolendt Ferencz (csacsenek nevezi) azon megmondhatatlan eszmére jöttek, hogy magokat idegen tollakkal felkísérte „bécsi fénymaz” néven az enyémhez hasonló vignette alatt egy sokkal rosszabb készítményt terjesztésnek. Azért én

FERNOLENDT ISTVÁN

hirdetem és tudatom, hogy még nagybátyám életében 22 évig vezettem a gyártást, kezelést, és hogy boldogult bátyámnak Fernolendt Ferencznek egyetlen és törvényes örököse én vagyok, és mint ilyen egyedül bírom a „bécsi fénymaz” gyártásának titkát, mely fénymaz nem szárad, hanem jósága mellett 4—5 évig egyenlő lágyan és trissen megmarad. Ennélfogva intem a nagy érdemi közönséget és t. kereskedő urakat ismételve és különösen, miszerint ne engedjék magokat csalóktól rossz készítménnyel, rászédetni valamint a bört rosz vegyítékekkel bemázoltatni.

Az én törvényes bejegyzett czégem

Fernolendt István, Fernolendt Ferencz unokaöccse.

Gyárom van: Bécs, Landstrasse Hauptstrasse Nro 74.
Gyáriaktárom: ezelőtt Grünangergasse Nro 8. most Stadt Schulerstrasse Nro 21.
Bécs, aug. 1. 1867.

FERNOLENDT ISTVÁN.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében kapható:

MARKOVITS IVÁN,

Magyar gyorsírástan.

Gabelsberger elvei szerint, a magántanulásra alkalmazva.
5-dik javított kiadás. Ára 1 frt 10 kr.

Kárpitpapir (Tapetlen) minták

nagy mennyiségben több mint 600 különböző színben és rajzban kaphatók választás végett kisebb s nagyobb szobák bekárpitozására. Raktárt nem lehetvén ily nagy terjedelmű czikkből tartani, a gyárral kötött szerződésenél fogva minden megrendelés az itt levő minták szerint, az eredeti nyomtatott árjegyzékben foglalt gyári árak biztosítása mellett, a leggyorsabban eszközölhető.

Befőttes és más üvegekre a drága **Lantorna** helyett a tartósabb, czélszerűbb, tisztább és sokkal olcsóbb

pergament papir

jött használatba.

Kapható kisebb és nagyobb darabokban 8, 10 krért.

Kolozsvárt STEIN JÁNOS papirkereskedésében.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74. sz.)